

Pampas – Södra Ekelund

Solna stad

Naturvärdesinventering– NVI 2018, 2020

Adoxa Naturvård

Adoxa Naturvård

Tel: 0708–804582

E-post: janne.elmhag@adoxanatur.se

Postadress: Villa Skogshall, 640 24 Sköldinge

Hemsida: www.adoxanatur.se

Författare: Janne Elmhag

Foto: Janne Elmhag

2020-12-15

Rev. 2022-02-22

Myskmadra – en väldoftande signalart för mullrika ädellövskogar. Ett bestånd med bortåt 200 exemplar noterades i inventeringsområdets östra del.

Titelbladets bild: Flygbild över inventeringsområdet med omgivning. Foto: Eniro.se

Sammanfattning

En naturvärdesbedömning, NVI, har genomförts i området Pampas Södra Ekelund – tidigare kallat Furuberg. Ädellövskog är dominerande naturtyp där de hotade trädarterna alm (CR) och ask (EN) förekommer frekvent. Även gammal och grov tall är ett karaktäristiskt inslag i området och många av dem fungerar som värd för rödlistade signalarter som tallticka och reliktböck. Detta tillsammans med viktiga strukturer som död ved, gamla grova träd, hållmarker mm ger bedömningen "Högt naturvärde" – klass 2 för hela den västra delen av inventeringsområdet. Ett mindre område intill Ekelundsvägen bedömdes hysa naturvärden motsvarande klass 3 "Påtagligt naturvärde". Områden med unga lövträd, planterad oxel och lind bedöms som klass 4-marker med "visst naturvärde". Övriga delar som utgörs av hårdgjorda ytor och små partier med anlagd gräsmatta har "lågt naturvärde" – klass 5.

Inledning/Bakgrund

Inför en planerad bebyggelse av området Pampas Södra Ekelund fick Adoxa Naturvård – Janne Elmhag, i uppdrag av Iterio AB – Pernilla Troberg, att genomföra en naturvärdesinventering - NVI, under maj månad 2018 samt i angränsande delar under december 2020 för att stärka beslutsunderlaget för alla berörda aktörer.

Metod

Arbetet inleddes med studier av satellitbilder och kartor vilket inkluderar historiska kartor från förra sekelskiftet och från 1950- och 1960-talet. Även databaser med uppgifter om växt- och djurarter studerades varefter området besöktes den 16 maj 2018 samt den 1 december* 2020. Vid fältbesöken noterades, värderades och koordinatsattes naturvårdsarter, värdeelement och naturvärdesobjekt (delområden). Naturvärdesbedömningen utgår från "Svensk standard SS 1999 000, 2014" detaljeringsgrad medel och tillägg "värdeelement" och "detaljerad redovisning av artförekomst". Bedömningen görs i fem klasser med både naturvårdsarter och biotopernas egenskaper som grund. Delområden med gul begränsningslinje på NVI-kartan i bilaga 3 inventerades i december 2020 medan delområden med huvudsakligen röd begränsningslinje inventerades i maj 2018.

*Naturvärdesinventeringar i december innebär vissa begränsningar eftersom många organismer är svåra att upptäcka eller till och med saknas i området under vintern. Argumenten för naturvärdesbedömningen blir något färre. Men förekomst av viktiga strukturer som grova träd, hålträd, död ved och mulm samt fleråriga vedsvampar tillsammans med befintlig kunskap från bland annat Artportalen gör det ändå möjligt att på goda grunder bedöma områdets naturvärden.

Äggskal som tyder på att koltrast eller björktrast häckar i delområde 1

Faktaruta I

Naturvärdesbedömningens klasser:

1. *Högsta naturvärde* – området bedöms ha särskild betydelse för biologisk mångfald på nationell eller internationell nivå. Ej noterat i inventeringsområdet.

2. *Högt naturvärde* – området bedöms ha särskild betydelse för biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

3. *Påtagligt naturvärde* – Kvaliteten motsvarar ungefär Skogsstyrelsens ”objekt med naturvärde” eller länsstyrelsens ”restaurerbar naturlig fodermark”

4. *Visst naturvärde* – Trots stor mänsklig påverkan finns strukturer eller arter av positiv betydelse för biologisk mångfald.

5. *Lågt naturvärde* – Hyggen, trädplantager, åkrar, igenväxande åkermark, hårdgjorda ytor mm.

Värdeelement: Element med särskilt positiv betydelse för biologisk mångfald (hålträd, stenrosen, död ved, myrstackar, lodytor mm).

Naturvårdsträd: Träd med särskilt stor betydelse för biologisk mångfald – gamla, grova, träd med håligheter eller stamskador, träd som är värd åt rödlistade arter och signalarter. Sälg, asp, lind, rönn, fågelbär, hagtorn och oxel utgör en biologisk bristvara i det svenska skogslandskapet och noteras ibland som naturvärdesträd. Både unga och gamla exemplar av de hotade trädslagen alm och ask noteras som naturvärdesträd.

Nyckelart: Arter vars förekomst på ett påtagligt sätt påverkar förutsättningarna för biologisk mångfald - exempelvis ek, gran, blåbär m fl.

De *naturvårdsarter* som omnämns i texten är antingen upptagna på den svenska rödlistan eller så är de signalarter enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Arter som är upptagna på Eus habitatdirektivs eller fågeldirektivs förteckning över skyddsvärda arter betraktas också som naturvårdsarter. Några av författaren självvalda naturvårdsarter kan förekomma men kommenteras då särskilt. Fridlysta arter eller särskilt sällsynta arter används selektivt men omnämns ibland där det anses befogat.

Beskrivning

Delområde 1: Ädellövskog m stort inslag av tall, Naturvärdesklass 2 - högt naturvärde
Inventeringsområdet är varierat, kraftigt kuperat, ca 6 ha stort och beläget nära
mälärstranden vid Ulvsundasjön intill båtanläggningen Pampas Marina. Området sluttar
bitvis brant mot Karlbergs strand i söder och i norr begränsas vegetationen av bebyggelse
och grusade ytor vid Johan Enbergs väg.

Berget går i dagen på flera ställen där hållmarksmiljöer skapas med senvuxna lövträd,
bärande buskar och grovbarkiga tallar. I öster, nära Karlbergs strand, har en liten sumpskog
med klibbal, knäckepil och ask bildats och längst upp i norr finns ett par exempel på
välutvecklade aspkloner. Karakteristiskt för hela området är dock det stora inslaget av
ädellövträd och åldriga tallar.

Huvuddelen av inventeringsområdet - det som på vissa kartor kallas Furuberg domineras
idag av ädellövskog. Lönn dominerar över stora ytor men även ek, alm och ask förekommer
mycket talrikt och spritt i området. Bland ädellövträden bör även enstaka fågelbär nämnas.
Vårtbjörk och rönn uppträder gles i området. Lövträden är i huvudsak unga till medelålders
men enstaka exempel på betydligt äldre och grova träd finns här och var – ek, ask, lönn och
knäckepil – se ”värdeelement” i bilaga 3 och ”värdefulla träd” i bilaga 4. Områdets tallar är
genomgående 150 år och äldre. De är ofta kring 200 cm i omkrets och många är värdar för
de rödlistade signalarterna talticka och reliktbock. Inslaget av död ved är relativt stort –
både i form av torrträd och lågor – flera av de döda tallarna lutar mot omgivande träd och
skapar bitvis ett intryck av naturskogsartade förhållanden. De flesta av områdets lite äldre
almar har drabbats av almsjuka och dött – några av dessa barklösa torralmar har noterats
som värdeelement 24 i bilaga 3.

Området är välbesökt och utnyttjas av närboende för naturpromenader eller bara för att ta
sig mellan bostaden och Karlbergs strand. Många gångvägar genomkorsar området – både
en asfalterad gång- och cykelväg och vältrampade skogsstigar. Längs gång- och cykelvägen
förekommer bänkar, räcken och lyktstolpar.

- Naturvårdsarter: Alm (CR), askskott, ung ask, grov ask (EN), reliktbock (S, NT),
talticka (S, NT), myskmadra (S)
- Värdeelement: Talrika naturvårdsträd (ek, alm, ask och tall) – ibland med bohål och
ofta med angrepp av vedsvampar, tämligen rikligt med död ved i olika
nebrytningsstadier, hållmarker, stenskravel, bärande träd och buskar (oxel,
trubbhagtorn, rönn, berberis, häggmispel, nyponros).

Delområde 2: Dungar av ädellövträd , Naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde
Den här delen av inventeringsområdet skiljer sig väsentligt från delområde 1 genom en
betydligt större grad av mänsklig påverkan och därmed mindre naturlighet. Det är litet,
endast 0,6 ha, 230 m långt och 25 m brett och omges helt av vägar. Träd- och buskskiktet
utgörs i betydande grad av lönn, alm och ask. Tre lindar har planterats som en förlängning av
en befintlig trädrad längs Ekelundsvägen. Knäckepil, klibbal och sälg förekommer också.

Fältskiktet är trivialt och återspeglar kväverika förhållanden – stormåra, ryssgubbe, löktrav, ogräsmaskros och andra arter med liknande miljökrav. Längst i söder växer en dunge med ca 30 stammar av till synes frisk, ung alm, 10 – 30 cm i diameter.

- Naturvårdsarter: Alm (CR), ask (EN), lind (S)
- Värdeelement: -----

Delområde 3: Exploaterat område, Naturvärdesklass 5 - lågt naturvärde

Hårdgjorda ytor, p-platser, byggnader samt små ytor med anlagd gräsmatta. Enstaka vårtbjörk förekommer liksom tujahäckar och några mycket små ytor med planterad vegetation och oönskade inslag som till exempel kvickrot.

- Naturvårdsarter: -----
- Värdeelement: -----

Delområde 4: Häckar och alléträd, Naturvärdesklass 4 - visst naturvärde

I huvudsak utgörs området av hårdgjorda ytor i form av p-platser samt en gång- och cykelväg. Kring dessa är häckar och oxelträd planterade. Oxeln är medelålders och de tämligen släta stammarna hyser ett begränsat antal lavararter. Skrynkelav är dominerande på flera träd. I ett par av oxlarna har skator byggt bo. Liguster, nypon och snöbär är exempel på häckbildande och bärande buskar. Längs Ekelundsvägen har en ensidig lindallé planterats. Träden är unga - medelålders och fungerar även de som värdträd åt ett litet antal lavar. Här märks skrynkelav, vägglav och hjälmrosettlav.

- Naturvårdsarter: Lind (S)
- Värdeelement: Bärande träd och buskar, fågelbon, lavflora i utveckling

Delområde 5: Tall/Ädellövsskog, Naturvärdesklass 2 – högt naturvärde

I sydostslutningen norr och väster om bebyggelsen på Ekelundsvägen 14 - 18 breder ett skogsklätt område ut sig. Området utmärker sig genom ett stort antal naturvärdesträd – främst gamla tallar men även några stora granar, äldre vidkroniga ekar och medelålders ekar. Ung alm förekommer även liksom ovanligt rikligt med död ved i olika nebrytningsstadier. I det östvända brynet norr om bebyggelsen växer en aspklon med naturvårdspotential. Fruktkroppar av aspticka noterades. De flesta av områdets tallar har uppnått en aktningsvärd ålder kring 150 år och alla dessa är potentiella värdträd för den rödlistade signalarten tallticka och några även som värd åt en annan rödlistad signalart – skalbaggen reliktböck. Fruktkroppar av tallticka noterades på två av träden.

- Naturvårdsarter: Alm (CR) tallticka (EN, S) granbarkgnagare (S)
- Värdeelement: Död ved (låg- och torrträd), ek med mulm, gamla grova träd, grävlingstryt.

Delområde 6: Lövträdssnår, Naturvärdesklass 4 - visst naturvärde

Ett litet, i huvudsak trädklätt, område mellan uppställningsplatsen i delområde 3 och Pampaslänken. Enbart unga träd förekommer – vårtbjörk, poppel sp, druvfläder, lönn m fl arter. Ett skatbo noterades.

- Naturvårdsarter: ----
- Värdeelement: Bärande träd och buskar, fågelbo

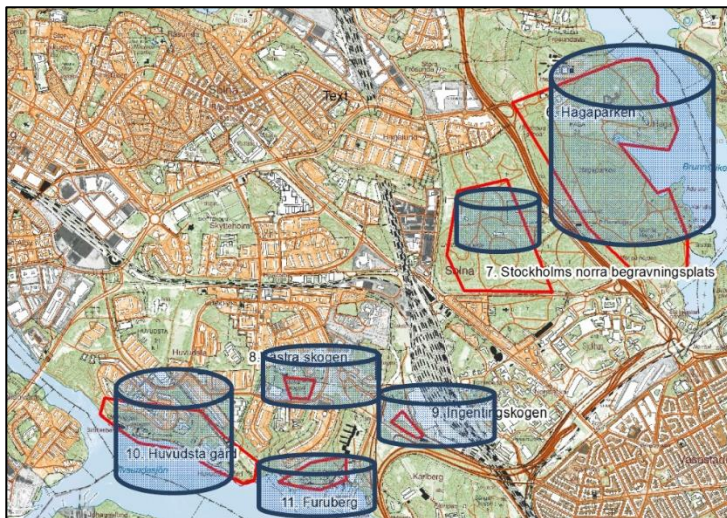
Fladdermöss

Under juli-augusti 2014 inventerades fladdermusfaunan på 11 olika potentiellt naturvårdsintressanta områden i Solna stad. Det område som i den inventeringen fått namnet Furuberg (Huvudsta) har störst relevans i föreliggande NVI-rapport. Tre fladdermusarter av kommunens åtta konstaterades i inventeringsområdet. Resultatet kommenterades på följande sätt:

Furuberg (Huvudsta)

Ligger vid vatten (Mälaren), men är inte särskilt varierat. Troligen begränsad förekomst av lämpliga koloniplatser. Ganska låg potential för fladdermöss. Tre observerade arter, men låg aktivitet.

Bild 2

De transparenta cylindrarna visar på fladdermusförekomst och aktivitet i delar av Solna stad. Några få arter och låg aktivitet karakteriserar område 11 – Furuberg (Huvudsta).

Diskussion och slutsatser

Naturvärdesbedömningen grundar sig på svensk standard vilket innebär att endast områdets bidrag till den biologiska mångfalden vägs in i bedömningen – inte estetiska värden, friluftsvärden, eller så kallade ekosystemtjänster (hälsosammare luft, skugga, rekreation, tillgång till bär och svamp mm). I ett så lättillgängligt och välbesökt område som Pampas Södra Ekelund har dock sådana kvalitéer sannolikt stor betydelse för de närboendes värdering av området.

Delområde 1 och 5

Det stora inslaget av de hotade trädarterna alm och ask, och andra värdefulla träd (bilaga 4) samt naturvårdsarter som tallticka, ekticka, reliktbock, och granbarkgnagare tillsammans med viktiga strukturer som död ved i olika nebrytningsstadier, gamla grova träd, berghällar, stenskravel och en varierad miljö med olika typer av växtsamhällen - torra marker vid berghällarna, frisk mullrik mark i lundartade delar och ett sumpskogslignande avsnitt nära Karlbergs strand ger bedömningen: Högt naturvärde – klass 2.

Alm och ask förekommer i varierande grad i delområde 1, 2 och 5. De är båda allvarligt hotade av olika svampsjukdomar i hela sitt utbredningsområde. Hos ask (EN i rödlistan) har man sett exempel på mer motståndskraftiga individer även om någon fullständig resistens inte konstaterats ännu. Det är viktigt att bevara askbestånd för att öka artens chans att utveckla resistens mot askskottsjukan.

Beträffande alm är situationen ännu allvarligare än för ask. Den är akut hotad (CR i rödlistan). Det svenska beståndet beräknas minska med upp emot 90 % de närmaste tio åren. Eftersom almen ofta tycks hinna sätta frö innan den dör av almsjukan är det troligt att unga almar kommer att finnas kvar medan de äldre träden försvinner i snabb takt. Med de gamla almarna försvinner även en lång rad organismer som är knutna till dem – inte minst lavar och insekter. Chansen att de yngre träden så småningom utvecklar en resistens mot svampangreppen finns dock vilket på mycket lång sikt skulle ge oss gamla omfångsrika och ekologiskt värdefulla almar åter.

De flesta av inventeringsområdets många ekar tillhör inte de så kallade "jätteträden" med en brösthöjdsdiameter över 1 meter. De är, med två undantag, värdeelement 19 och 52, yngre och mindre omfångsrika. Några är senvuxna och några av dem kan föras till gruppen medelålders ekar som det är brist på. Dessa träd kan på sikt ersätta de "jätteträd" som idag finns i närbelägna områden som till exempel Karlbergsparken, Jungfrudansen, Norra begravningsplatsen, Hagaparken och Kristineberg på Kungsholmen. Idag begränsas många ekbundna och ekgynnade organismers spridningsmöjligheter mellan dessa områden av långa avstånd, vägar, vatten och bebyggelse. I det perspektivet ökar värdet av områden som Pampas Södra Ekelund vars unga och medelålders trädbestånd på sikt kan täppa till det generationsglapp som annars riskerar att bli förödande för många organismer som är knutna till gamla, grova ekar med håligheter, mulm och död ved. Eken är en nyckelart och ett talande exempel på fragmenterings- och spridningsproblematik men resonemanget är i varierande grad giltigt även för tall, alm, ask, andra träd, naturvårdsarter och egentligen all hårt trängd natur i urban miljö. Se bild 1 nedan.

Pampas Södra Ekelunds skogsklädda delområden (1, 2 och 5) har en viktig roll att fylla som länk mellan närbelägna områden med liknande natur. Närheten mellan naturområden är en förutsättning för många arters spridningsmöjligheter och är särskilt viktig att beakta där barriäreffekterna är stora. Det vill säga där vägar, vatten och bebyggelse begränsar spridningsmöjligheterna.

En vedinsekts- och en svampinventering skulle med stor sannolikhet stärka bilden av Pampas Södra Ekelund – delområde 1 och 5 som områden med högt naturvärde. De områden som

inventerades under december månad 2020 bedömdes på grund av årstiden med ett underskott av gräs, ormbunkar och örter – det vill säga kärlväxter. Även fågel- och insektsliv är mer svårbedömt under vinterhalvåret. En inventering under vår och sommar skulle sannolikt också bekräfta och möjligen stärka de höga naturvärdena i delområde 1 och 5.

Det smala naturområdet väster om bebyggelsen på Ekelundsvägen 14 – 18 saknar många av de värdeelement som utmärker resterande del av delområde 5 samt delområde 1. Men naturen där som utgörs av en trädklädd slänt samt gårdsmiljöer med inslag av gamla träd, hassel mm utgör en viktig förbindelselänk mellan värdekärnorna i delområde 1 och 5 vilket motiverar bedömningen "högt naturvärde".

Delområde 2

Det stora inslaget av de hotade arterna alm och i viss mån ask ger bedömningen: Påtagligt naturvärde trots stor mänsklig påverkan och avsaknad av värdeelement som död ved, gamla träd mm.

Delområde 3 och 4

Områden som domineras av hårdgjorda ytor som inte bidrar till den biologiska mångfalden i området på ett positivt sätt. Undantagen utgörs av de planterade lindarna och oxlarna i delområde 4 samt den lavflora som utvecklas på trädens stammar. Detta tillsammans med bärande buskar och fågelbon ger bedömningen "visst naturvärde" i delområde 4.

Delområde 6

Det artrika busk- och lövträdsiktet och ett fågelbo motiverar "visst naturvärde".

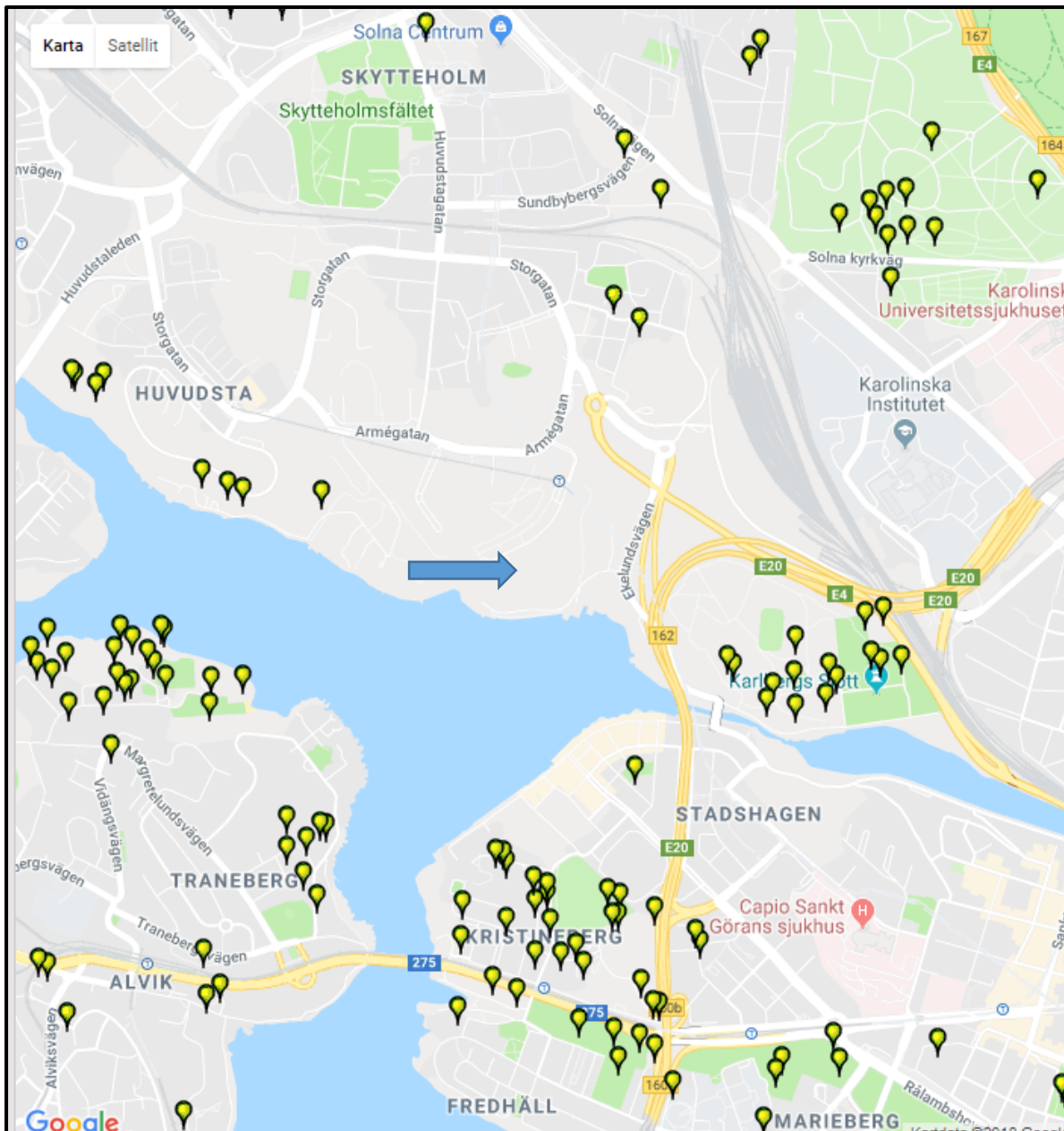
Fladdermöss

Förekomsten av lämpliga koloniplatser är sannolikt låg men flera grova träd kan i framtiden utveckla lämpliga håligheter och därmed förbättra förutsättningarna för fladdermöss avsevärt. Idag spelar Pampas Södra Ekelund trots allt med stor sannolikhet en roll för fladdermössens spridningsmöjligheter i närområdet. Men förutsättningarna skulle kunna förbättras. Fladdermusrapporten slår fast följande:

Ett sätt att förbättra förutsättningarna för fladdermössen vore att förstärka den gröna infrastrukturen mellan områden som redan idag hyser en rik fladdermusfauna. Man kan också sätta upp koloniplatser (holkar och fladdermushus).

Pampas Södra Ekelund skulle då få större betydelse för fladdermössens spridning mellan områden som redan idag är viktiga fladdermuslokaler - Huvudsta gård, Stockholms norra begravningsplats och Hagaparken är tre exempel.

Bild 1

Förekomst av jätteekar (>1m diameter) - ett exempel på fragmenterad natur i den urbana miljö där Pampas Södra Ekelund utgör en viktig del. Kartan bör kompletteras med minst två jätteekar från Pampas Södra Ekelund. Närmare bestämt i inventeringsområdets delområde 1 respektive 5. Dessa träd är markerade på kartan i bilaga 4.

Artförteckning

Nedan redovisas ett urval arter som genom sina miljökrav signalerar höga naturvärden eller är intressanta på annat sätt i området Pampas Södra Ekelund. De här arterna har tillsammans med biotopens värdefulla strukturer bidragit till naturvärdesbedömningen.

Kärlväxter

Ask (EN)

Ett högvuxet ädellövträd som 2010 togs upp i den nya rödlistan på grund av aggressiva angrepp av en svampsjukdom, askskottsjukan, som angriper både unga och gamla träd och därmed hotar att allvarligt reducera det svenska beståndet. Här växer många, till synes friska, skott och unga träd spridda i området.

Skogsalm (CR)

Skogsalm är ett vanligtvis högvuxet ädellövträd som 2010 togs upp i den nya rödlistan på grund av aggressiva angrepp av en svampsjukdom, almsjuka, som sprids av skalbaggen, almsplintborre. Svampen angriper endast äldre träd. Till synes friska skott och unga träd förekommer i delområde 1, 2 och 5. Många lite äldre träd har dött och fallit till marken eller står kvar som torrträd. Många av de noterade värdeelementen i bilaga 3 är skogsalm.

Lind (S)

Linden är värmeälskande och lever i inlandet ofta en undanskymd tillvaro vid sydvända berg. Vid Pampas Marina noterades tre planterade lindar intill Ekelundsvägen – värdeelement 39 i delområde 2 samt flera tiotal träd i en ensidig allé i delområde 4. Som planterat alléträd är lindens signalvärde dock obetydligt.

Myckmadra (S)

Välldoftande, lågvuxen ört som är mindre allmän i landskapet Uppland. Den är signalart för mullrika ädellövskogar och örtrik granskog. I Pampas Södra Ekelund växer ett par hundra exemplar i ett bestånd, i delområde 1, nära bebyggelsen i öster.

Svampar

Tallticka (S, NT)

Rödlistad signalart som endast växer på levande tallar som är äldre än 100 år. Vanligtvis är träd med fruktkroppar av tallticka mer än 150 år gamla. Arten anses ha minskat och alltjämt vara minskande på grund av kortare omloppstider i skogsbruket som resulterar i att alltför få träd uppnår tillräckligt hög ålder för att kunna fungera som värdträd. Nästan alla tallar i inventeringsområdet är potentiella värdträd och den hittades på sex träd i delområde 1 och på två träd i delområde 5 – se bilaga 3.

Ekticka (NT)

Rödlistad ticka som i Sverige växer på stammar och ibland även grenar av gamla ekar. Den hovformade fruktkroppen kan bli mycket gammal (>70 år) och är genom sin form och sitt växtsätt relativt lätt att känna igen. Funnen på en jätteek i delområde 1.

Insekter**Reliktbock (S, NT)**

Rödlistad skalbagge som föredrar levande solbelysta exemplar av de äldsta och grövsta tallarna. Flera av tallarna i området har förutsättningar att hysa reliktböck men de är genomgående lite för skuggade. Gnagspår hittades hos ett par träd i delområde 1. Vid en riktad inventering av reliktböck i området 2017 noterades sju tallar med spår av reliktböck enligt Artportalen. Även i delområde 5 finns potentiella värdträd för reliktböck.

Granbarkgnagare (S)

Granbarkgnagaren avslöjar sin närvaro genom de cirkelrunda 1,5 mm stora kläckhålen i bark på gamla grova granar. Centralt i delområde 5 hittades de karakteristiska kläckhålen på en gammal gran. Granbarkgnagare ska inte förväxlas med granbarkborre som i produktionsskogar betraktas som en allvarlig skadegörare.

Fåglar**Duvhöök (NT)**

Duvhööken kan säkert med framgång jaga exempelvis duva och ekorre i den norra delen av inventeringsområdet. Arten har många noteringar i Artportalen från inventeringsområdets närhet och den häckar emellanåt i inventeringsområdet enligt uppgift från kommunekologen i Solna.

Faktaruta II

Rödlistans kategorier:

LC = Livskraftig

NT = Missgynnad

VU = Sårbar

EN = Starkt hotad

CR = Akut hotad

RE = Utdöd (Nationellt)

S = Signalart enligt Skogsstyrelsen. Där signalarter förekommer är chansen stor att det finns höga naturvärden och att det förekommer sällsynta och hotade arter. Ju fler signalarter som förekommer tillsammans desto högre naturvärden signalerar de.

Referenser:

Den nya nordiska floran, Mossberg, Stenberg, Wahlström & Widstrand, 2003

Sörmlands flora, Rydberg, Wanntorp, Botaniska sällskapet i Stockholm, 2001.

Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog, Nitare m fl, Skogsstyrelsens förlag, 2000.

<http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/search.html> (Lantmäteriets historiska kartor), Häradskartan ca 1900, Ekonomiska kartan ca 1950.

Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog, flora över kryptogamer, J Nitare m fl, Skogsstyrelsen, 2000.

Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning, Nitare J, Skogsstyrelsen 2019.

Gärdenfors, U. ed. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. Rödlistade arter i Sverige, 2020.

Svensk standard SS 199000:2014, Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. Swedish Standards Institute 2014.

Vardagsnatur i Huvudsta, Solna stad, Inventering av natur- upplevelse- och rekreationsvärden, Examensarbete, Nilsson E, Institutionen för Naturgeografi och kvartärgeologi 2005.

Inventering av fladdermöss i Solna stad 2014, Ecocom, Johnny de Jong, Solna stad.

<https://kartor.eniro.se/>

<https://www.artportalen.se/>

<http://www.google.com/earth>

Bilagor

- 1 Historiska kartor
- 2 Miljöbilder
- 3 Karta – NVI
- 4 Värdefulla träd

Bilaga 1

Historiska kartor

På den häradsökonomiska kartan från förra sekelskiftet framgår det att inventeringsområdet då utgjorde den sydligaste delen av ett betydligt större sammanhängande skogsområde - Kronoparken Västra skogen som ägdes och förvaltades av staten

Ekonomiska kartan från 1950-talet liksom flygbilden från 1960-talet visar att inte mycket har hänt sedan 1900-talets början I inventeringsområdets skogsklädda västra del. Skogsområdet var större men glesare beskogat än idag och tall var det dominerande trädslaget. Gården Ekelund fanns fortfarande kvar. Inventeringsområdets östra del utgjordes av trädgårdsmark och kolonilotter. Området där marinan med biverksamheter idag är belägen var redan för 70 år sedan bebyggt och utnyttjat för olika industriella ändamål.

Bilaga 2

Miljöbilder

Delområde 1

Alm är en karaktärsart i inventeringsområdet. Den här unga almen har hunnit sätta frö innan den med stor sannolikhet kommer att drabbas av almsjukan och dö.

En av många åldrade och grova tallar med pansarbark. Den här är värd för den rödlistade signalarten tallticka. Många fruktkroppar syns på bilden.

Brant avsnitt med ung ädellövkog och inslag av gammal tall. I fältskiktet ett dominerande gräs – lundgröe.

Innanför brynet har en liten sumpskog utvecklats med klibbal och ask. I förgrunden ung alm och blommande löktrav. Fotograferat västerut från Karlbergs strand.

I de tunna och näringsfattiga jordlagren kring berghällarna i norr växer ek långsamt bland de grova tallarna. I fältskiktet dominerar blåbär och fläckvis även örnbräken.

Utsikt över Ulvsundasjön och Kungsholmen från en berghäll i inventeringsområdets västra del.

Den lilla sumpskogen i sydost med klibbal och ask. En grov lövhögstubble centralt i området – möjligen är det en ask som dött av askskottsjukan. Svalört och kers täcker marken.

Delområde 2

Gång- och cykelväg intill delområde 2. Knäckepil och sälg centralt i bilden och ett tätt bestånd med alm närmast Essingeleden till vänster. Kvävepåverkad flora med ett stort inslag av ogräsmaskros.

Ung alm, klibbal och lönn i norra delen av delområde 2.

Delområde 3 och 6

Delområde 3 till höger i bilden. Den forna kolonimarken exploateras nu och fungerar tillfälligt som uppställningsplats för materiel och fordon.

Delområde 6 till vänster i bilden. Unga lövträd av många olika arter. Fågelbon förekommer.

Delområde 4

Oxel med ett välbyggt skatbo

*Enkel lindallé längs
Ekelundsvägen.*

Delområde 4. Ung lindstam med påväxt av tämligen föroreningsåliga lavar – vägglav, skrynkelav och hjälmrosettlav.

Delområde 5 och 3

Delområde 5 fotograferat från gång- och cykelvägen i nordost. Ek, lönn och tall dominerar men många andra trädslag förekommer också. Den stängslade P-platsen utgör en liten del av delområde 3

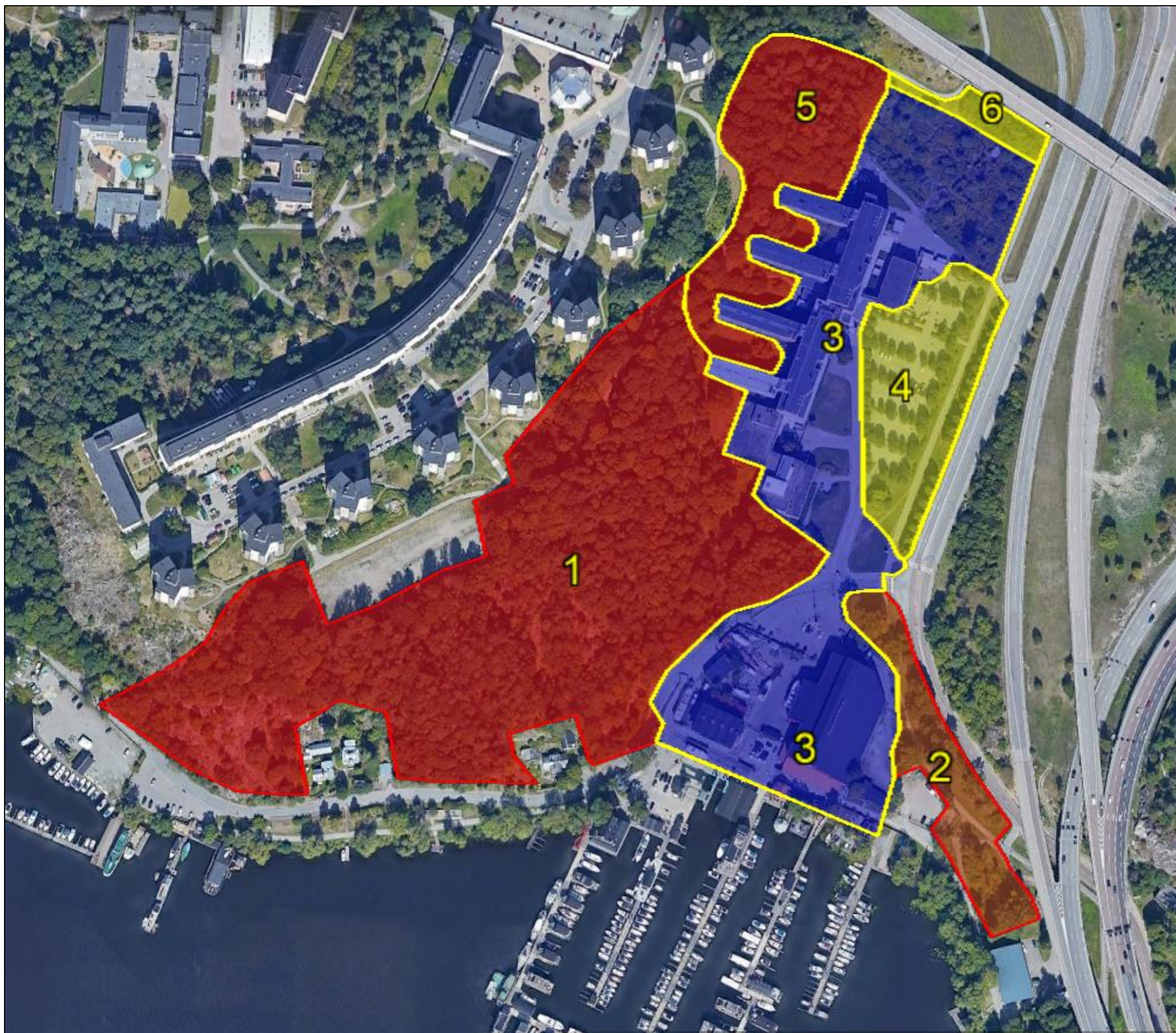

Delområde 5 östra delen. En grov ek och några lågor. Död ved förekommer ovanligt frekvent här jämfört med motsvarande tätortsnära skogar i stockholms-trakten.

*Delområde 5.
Karakteristisk fruktkropp av
den rödlistade signalarten
tallticka. Naturvårdsart 53 på
NVI-kartan i bilaga 3.*

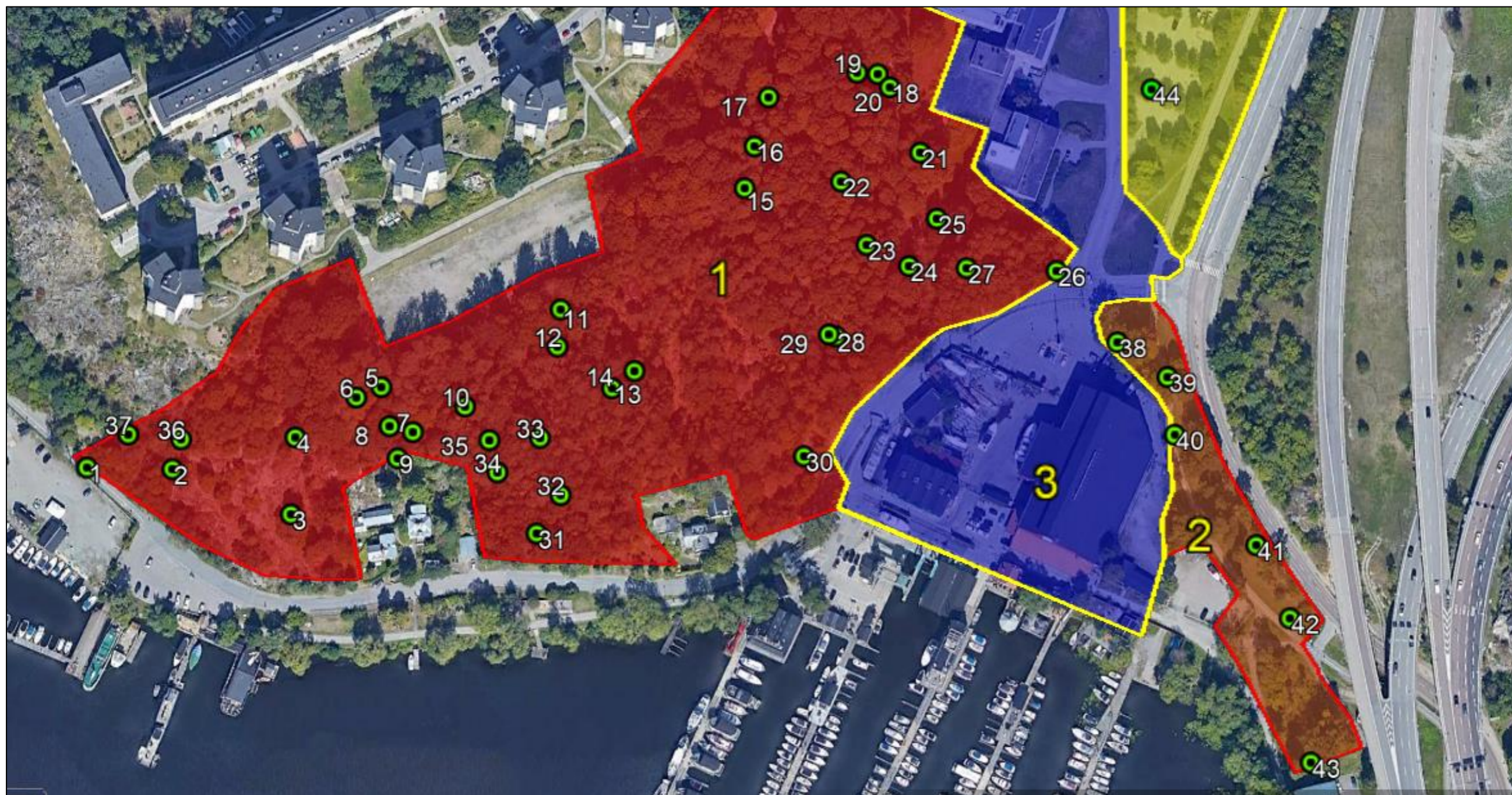
NVI-karta

Norra delen. NVI-karta med värdeelement och naturvårdsarter

Södra delen. NVI-karta med värdeelement och naturvårdsarter

Teckenförklaring

Rött - Klass 1. Naturvärdesobjekt med högst naturvärde (förekommer ej i detta område)

Rött(transparent) – Klass 2. Naturvärdesobjekt med högt naturvärde, delområdesnummer

Orange – Klass 3. Naturvärdesobjekt med påtagligt naturvärde

Gult – Klass 4. Naturvärdesobjekt med visst naturvärde

Blått – Klass 5. Naturvärdesobjekt med lågt naturvärde

Numrerade värdelement och naturvårdsarter

Inventerat 2018 – delområden med gul begränsningslinje

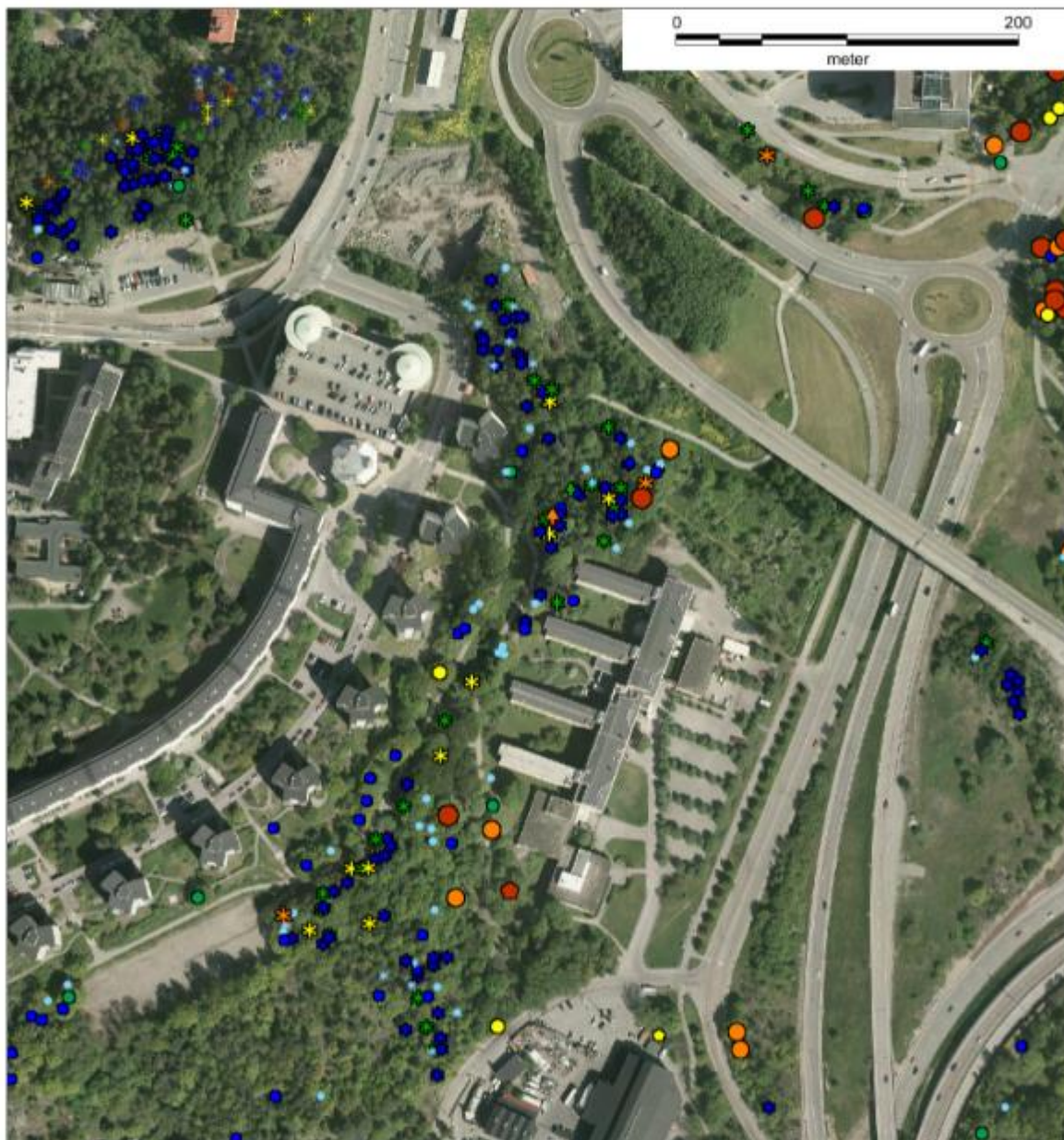
Inventerat 2020 – delområden med i huvudsak röd begränsningslinje

Bilaga 3 Karta - naturvärdesbedömning

Värdeelement och naturvårdsarter

1	Ung alm	35	Tallåga
2	Ung ask	36	Stenskravel (sprängsten).
3	Fyra gamla grovbarkiga tallar, en med spår av reliktböck	37	Tall 185 cm i omkrets, ev. talticka, potentiell reliktböckstall.
4	Grov tall, ung ask	38	Alm 15 - 20 cm i diameter, ung ask 5 - 10 cm i diameter.
5	Brant med frisk ask ca 30 cm i diameter, rikligt med ung alm	39	Tre planterade lindar 30 - 40 cm i diameter.
6	Grov knäckepil ca 300 cm i omkrets	40	Ung alm och ask, klibbal, knäckepil.
7	Tydligt angripen alm (almsjukan) men med livskraftigt stamskott	41	Ung alm ca 10 cm i diameter.
8	Frisk dubbelalm 2 x 15 cm i diameter	42	Rikligt med ung alm, ung sälg.
9	Två medelålders ekar > 200 cm i omkrets	43	Ca 30 unga almar 10 - 35 cm i diameter.
10	Område med ca 15 tallar (150 - 200 år), döda lutande tallar med bohål, stående torrtallar, törskatetall, misstänkt reliktböck.	44	Oxel med skatbo
11	Asphögstubbe, medelålders aspklon, berghäll.	45	Oxel med skatbo
12	Vårtbjörkhögstubbe med björkticka och bohål.	46	Ungt träd med skatbo (poppel sp)
13	Tall med talticka, tall med reliktböck plus flera tallar med pansarbark och plattad krona.	47	Ung lönn med fågelbo
14	Tall med talticka i miljö med senvuxen asp och ek. Hällmark norr om 14.	48	Torrträd och lövlåga
15	Öppet område med stor mänsklig påverkan - avverkning av enskilda träd, kapning av stammar, kojbyggen mm. Gammal grov tall, död tall, död ved i form av lågor och torrträd, högrest asp, fågelbär. Lönn dominerar.	49	Relativt grov ek, < 300 cm i omkrets, torrträd (lönn?)
16	Tall med talticka, unga almskott, kapad sälglåga med ticka.	50	Torrgran, relativt grov tall > 100 år.
17	Unga almskott, relativt grov dubbelsälg.	51	Grov tall 222 cm i omkrets, ca 150 år, tallåga
18	Unga askskott, sälglåga, myskmadra (S).	52	Jätteek, 342 cm i omkrets, gnagmjöl på bark som tyder på mulm, korkmussling
19	Grov ek ca 340 cm i omkrets, ekticka (NT)	53	Klen men gammal tall, ca 150 år, talticka
20	Relativt grov ek - 285 cm i omkrets, bok ca 30 cm i diameter.	54	Torrträd (lönn?) asp med aspticka
21	Grov och troligen frisk ask 355 cm i omkrets, grov lönn >200 cm i omkrets.	55	Grävlingstryt
22	Grov vidkronig ek ca 300 cm i diameter, rikligt med unga askskott.	56	Grov tall ca 150 år
23	Frisk ask 170 cm i omkrets, ung alm ca 2 m hög.	57	Tall x 2 ca 150 år
24	Döda stående almar vid g/c-väg.	58	Tall x 5, ca 150 år
25	Ung alm ca 3,5 m hög.	59	Grov gran med granbarkgnagare
26	Rikligt med ung alm och ask i brynet.	60	Några grova torrgranar
27	Litet sumpskogsavsnitt med klibbal, ask, knäckepil, grov lövhögstubbe.	61	Stensatt grund
28	Flera högvuxna friska askar i dimensionerna 25 - 35 cm i diameter, ung ask 5 - 10 cm i diameter.	62	Torrgran
29	Tall med talticka.	63	Grov tall med pansarbark och talticka
30	Frisk dubbelask 20 + 35 cm i diameter.	64	Lövlåga med ticka
31	Tallåga med död ticka, violticka.	65	Gammal tall, relativt grov lönn >200 cm i omkrets
32	Tall med talticka, vispstarr.	66	Fyra gamla tallar ca 150 år
33	Tall med talticka, vispstarr.	67	Grov tall med pansarbark ca 150 år
34	Torrtall med bohål.	68	Område med ung - medelålders hassel
		69	Planterad murgröna

Värdefulla träd i området Ekelund

Ek

Stamdiameter

- Minst 1 m (minst 314 cm omkrets)
- Minst 80 cm (251 till 313 cm omkrets)
- Minst 70 cm (220 till 250 cm omkrets)
- Minst 60 cm (188 till 219 cm omkrets)
- Minst 50 cm (157 till 187 cm omkrets)
- Minst 34 cm (107 till 156 cm omkrets)

Ask

Stamdiameter

- Minst 1 m (minst 314 cm omkrets)
- Minst 70 cm (220 till 249 cm omkrets)

(C) Ortofoto 2015 Miljö- och byggnadsförvaltningen. Bearbetning miljöövervakningsenheten, 2016.

Tall

Stamdiameter

- ✳ Minst 70 cm (minst 220 cm omkrets)
- ✳ Minst 65 cm (204 till 219 cm omkrets)
- ✳ Minst 60 cm (188 till 203 cm omkrets)
- ✳ Minst 50 cm (157 till 187 cm omkrets)
- ✳ Minst 40 cm (125 till 156 cm omkrets)
- Minst 34 cm (108 till 124 cm omkrets)

Tall, ungefärlig position (GPS)

Stamdiameter

- ✳ Minst 70 cm (minst 220 cm omkrets)
- ✳ Minst 65 cm (204 till 219 cm omkrets)
- ✳ Minst 60 cm (188 till 203 cm omkrets)
- ✳ Minst 50 cm (157 till 187 cm omkrets)
- ✳ Minst 40 cm (125 till 156 cm omkrets)
- Minst 34 cm (108 till 124 cm omkrets)

Gran

Stamdiameter

- ◆ Minst 70 cm (minst 220 cm omkrets)
- ◆ Minst 65 cm (204 till 219 cm omkrets)
- ◆ Minst 60 cm (188 till 203 cm omkrets)
- ◆ Minst 50 cm (157 till 187 cm omkrets)
- ◆ Minst 40 cm (125 till 156 cm omkrets)

Tallsymboler med svart kant är inmätta, medan tallsymboler utan svart kant är inventerade med GPS med lägre noggrannhet.

